

DELAVSKA FRONTA

Uredništvo: Maribor, Koroška cesta 5. Uprava: Maribor, Koroška cesta 1. Naročnina: celoletno Din 36.—, mesečno Din 3.—. Oglasi po ceniku. — Izhaja vsako soboto zjutraj.

Komunistična agitacija v Jugoslaviji.

Boljševiki so spremenili svojo državi nevarno taktiko. — Zakaj podpirajo komunisti meščansko demokracijo?

Komunisti so v zadnjem času spremenili svojo taktiko in tudi delovne metode, radi tega so nastopile v njihovi podtalni in nezakoniti akciji nove spremembe, o katerih mora biti poučena vsa naša javnost, če hoče v smislu svoječasne znanje izjave notranjega ministra g. dr. Korošca tudi s svoje strani pomagati pobijati satansko setev komunizma. Ni namreč dovolj, da ga pobijajo samo zakoniti organi: ves narod, v svojem jedru zdrav in odporen, mora lečiti javno življenje rdeče kuge.

Komunisti so v prejšnjih letih glede Jugoslavije sklepali v Moskvi, da je treba izvesti »frontalni« udar v smislu polastitve oblasti nasilnim putem. Ker pa ljudske množice v Jugoslaviji za to »metodo« še »niso zrele«, so sklenili, te ljudske množice počasi pripravljati na dan, ki naj bi jim vrgel oblast kot zrel sad v naročje. Zato so izdali parolo: Le vkup uboga gmajna v borbo za demokracijo proti »nevarnosti fašizma«. Komunistom gre pri nas po načrtu za to, da pomagajo meščanski demokraciji v borbi proti strujam, ki zagovarjajo avtoritativen režim ali vsaj stanovsko državo. Oni se bore le radi tega, ker vedo, da pozneje lahko ali lažje zmaga »proletarična demokracija« kot uvod v sovjetizacijo. Najboljši primer nam je dala Španija, kjer so bili levičarski radikali, socialisti itd. vsi »poborniki za demokracijo«. Ta »demokracija« pa je bila le podlaga za ojačenje komunističnih in anarhističnih sil, ki so Španijo pogrnale v sedanji vrtnec. V Jugoslaviji mora biti komunistična akcija v svojem delu spričo čuječnosti naših državnih oblasti zelo previdna. Ona podpihuje vsako najmanjšo nezadovoljnost z državno ureditvijo, gospodarskim položajem ali pa s kakim socialnim vprašanjem. Komunisti podpirajo vsako politično skupino, ki skuša izrabljati v politične svrhe razne nezadovoljnosti, oni imajo svoje prste tudi v vsakem štrajku. Kjerkoli je namreč mogoče rušiti ugled državne oblasti, so komunisti pridno na delu. Komunisti so v zadnjih stvarkah dali tudi parolo, da delavstvo ne sme zapustiti tvornic in mora ostati v polnem številu pri strojih in na dvoriščih. Iste metode so se komunisti poslužili tudi v Franciji.

Če pa kljub temu v naši državi — hvala Bogu! — nimamo popolnoma izgrajene komunistične akcije, s tem ni rečeno, da je sploh ni ali pa, da ji ni treba pripisovati nobenega pomena. Glavni cilji komunistične akcije v Jugoslaviji so: 1. propaganda v šoli; 2. izkoriščanje vsakega nezadovoljstva v svrhu oslajenja ugleda državnih oblasti; 3. organizacija celic v tvornicah, v vaseh in med uradnim. V glavnem pa vodijo komunisti svojo akcijo v smislu »rušenja fašizma«, ki ga — to je najlepše v tej zadevi — v Jugoslaviji sploh ni. Komunisti se derejo tudi proti »imperialistični vojni« in zagovarjajo »potlačene narode« v Jugoslaviji. Na čelu komunistične akcije — tako piše belgrajski tisk — je Centralni odbor komunistične stranke Jugoslavije, ki je sveda ilegalna in zakonito ne obstoja, ali Moskva jo priznava. Poleg tega obstojajo Pokrajinski odbori in omladinska organizacija komunizma, čigar naloga je rušenje in demoraliziranje mladine na univerzah, srednjih in strokovnih šolah. Mladini so komunisti zabičali, naj izkorišča shode opozicije in naj se tam vidno izpostavlja v smislu nacionalizma, da bi tako lažje pod krinko prenesla klico komunizma v dovoljene politične organizacije. Komunisti hočejo na vsak način združiti tako zvano Združeno opozicijo in marksistično nastrojeno delavstvo v tako zvano »ljudsko fronto«. Predvidevajo isti manevar, kakor ga je doživela sodobna Francija in kakršen je bil v Španiji pred pričetkom sedanjega klanja. Nikakor ne mislimo iti med preroke, toda razvoj borbe »za demokracijo« in »proti fašizmu« v Franciji že kaže, da tudi velikemu francoskemu narodu vsled zmotne popustljivosti

Volitve v Delavsko zbornico!

Letos poteka delovna doba delegatskim zborom delavskih zbornic. Pod JNS režimom so se volitve v delavsko zbornico zavlačevale in tako je prejšnji delegatski zbor obstojal preko zakonite dobe. Še slabše je bilo v delodajalskih zbornicah, ki volitev, oziroma nove sestave delegatskega zbora sploh niso imele. V ljubljanski delodajalski zbornici so krščenške delodajalce enostavno ven zmetali.

Sedanji režim je dal občinske volitve, ki se ravno končujejo. Vlada je postavila komisarije delodajalskim zbornicam, pod katerih nadzorstvom so zaključile stare uprave svoje poslovanje. Delodajalske zbornice dobivajo nove uprave, uprave, ki bodo bolj odgovarjale razpoloženju ljudstva kot dosedanje.

Mi upamo, da se dogaja isto tudi z delavskimi zbornicami, v katerih so doslej

povsod gospodarili socialisti, vsled česar njihove uprave niso bile zasidrane v delavstvu kot bi morale biti. V srbskih pokrajinah se je udeleževal volilnega gibanja v delavski zbornice le nizek odstotek delavstva. Nič boljše ni bilo na Hrvaškem, kjer so stale pri zadnjih volitvah delavske mase brezbržno ob strani, ker niso mogle voliti svojih pravih predstavnikov. Tudi v Sloveniji je znašala abstinenca 40.000 delavcev in nameščenec, to je skoraj polovica. Letos bi se moglo to skoraj ponoviti, ker je upravni odbor delavske zbornice storil vse, kar je mogel, da bi le onemogočil udeležbo pri volitvah »Zvezi združenih delavcev« in s tem obenem tudi Združenim nameščencem. Zahvaliti se moramo le vladi, da se ta nakana ni posrečila.

Mi vemo, da so na Hrvaškem delavske

množice želele, naj bi vodila volitve nevtralna osebnost, ker socialistični volilni odbori ne dajejo garancije za objektivnost. Zato smo tudi imeli priliko čitati v hrvatskem časopisu izraze zadovoljstva nad imenovanjem komisarija v zagrebški delavski zbornici. Samo socialisti niso z njim zadovoljni. Ljudje pravijo: Če bi imeli socialisti čisto vest, se ne bi bali nadzorstva oblasti.

Komisariat v delavski zbornici si predstavlja moč kot zaključek stare dobe in kot uvod v novo dobo, v dobo, ki bo omogočila najširšim delavskim slojem udeležbo pri volitvah in za tem udeležbo pri upravi zbornice ter zaščiti delavskih in nameščenskih koristi.

Delavci in nameščenci! Pred volitvami stojimo. Tega se zavedajmo in posvetimo temu dejstvu vso pozornost, ki jim gre.

Zborovanje plenuma ljublj. Delavske zbornice.

Preteklo nedeljo se je vršilo zborovanje delegatov skupščine delavske zbornice v Ljubljani. Na sporedu so bila v glavnem poročila funkcionarjev in finančne kontrole, sprejetje proračuna za prihodnje leto, sprejetje novega volilnega reda ter nove pragmatike zborničnega uslužbenstva. O teh stvareh pa ne bomo obširneje poročali, ker so to storili že dnevniki.

Opozoriti moramo marveč na nekatere reči, ki so predvsem obračale nase pozornost. V redu je bilo, da so zbornični funkcionarji kakor tudi delegati opozarjali na podrejenost vlogi, ki jo mora igrati delavstvo v gospodarskem življenju, na važnost svobodnih strokovnih organizacij kakor tudi na potrebo samostojnosti delavske zbornice. Nimalo pa je bilo opaziti tudi negativnih, slabih pojavov.

V glavnem so porabili govorniki debato za priložnost, da so si privoščili imenovanje komisarija v zbornici in uradno revizijo zborničnega poslovanja. Posebno se je nad tem razburjal vodja narodno-socialističnih delegatov dr. Bohinjec. Tej grupi je zgražanje še najmanj pristojalo. Slovenski delavci prav dobro vemo, da je bil sprejet zakon o zaščiti delavcev z določili o delavski zbornici leta 1922, ko je bil minister za socialno politiko dr. Bohinjec strankarski tovariš dr. Žerjav. Ne moremo nič za to, če je dr. Žerjav vstavil v zakon tudi, da sme imenovati minister delavskim zbornicam komisarije in po njih nadzorovati njihovo poslovanje. Zakon pa nikjer ne določa, kdaj naj se komisar imenuje. Kakor vemo, se je poslužil pravice imenovati komisarija sedanji minister dr. Cvetkovič, pustil pa je obenem vso samoupravo zbornice neokrnjeno. Pod JNS-arskim režimom so delavci pričakovali vsak dan še kaj mnogo hujšega. V času, ko zakoni niso veljali, smo pričakovali vsak dan, da bo pogazil režim, ki mu je dr. Bohinjec bil zelo blizu, tudi določbe o delavski zbornici, razpustil njene samoupravne organe in imenoval komisarije, ki bi počeli, kar bi hoteli. Če se to ni zgodilo, ni treba misliti, da fašistični režim takih nakan v času komisariatov ni imel. Saj se je šušljalo tiste čase celo, da namerava režim dopustiti samo eno, to je nacionalistično strokovno zvezo, druge pa razpustiti. Vemo tudi, da so bile strokovne organizacije na ta korak pripravljene, in so vse skušale prikriti svoj denar, da ga ne bi dobili komisariji. Če delavske zbornice takrat niso dobile komisarijev v navedeni obliki, je iskati vzroka v tem, da je bivši režim prezgodaj padel in se je moral umakniti sedanjemu, ki mu je spoštovanje zakona nad vse. Zato je bil od strani dr. Bohinjca višek demagogije ves njegov govor, ki je bil točno preračunan za

učinkovanje na maso. Dr. Bohinjeva skupina si je pri zadnjih volitvah v delavsko zbornico s prestrašenjem mase o večnosti diktatorskega režima priborila 21 delegatov, v Trbovljah pa si je glasove neupravičeno pridobila. Pod bivšim režimom je povsod izvajala nad delavstvom pritisk in še danes to dela, da ga pridobi v svoje organizacije. To vse vedo beli in rdeči in radi tega so jih na prvi seji po volitvah tudi združeno napadali, posebno radi Trbovelj. Toda danes je potreben »združen boj« proti vladi reda, ki nepristransko gleda vsem na prste, zato niso izžvižgali dr. Bohinjca, temveč so ga mirno pustili uganjati demagogijo in so mu na koncu še ploskali.

Tudi beli socialisti (JSZ) so se priključili gromkemu nastopu rdečih in plavih, tako, da so se pokazali vsi ti socialisti v enotni protirežimski fronti. S kako prefriganimi in drznimi izjavami so operirali združeni socialisti, kaže najbolj, da so navajali, da je bil komisar imenovan po stavki v Kranju in iz tega izvajali, da je prišlo njegovo imenovanje po želji podjetnikov. Hoteli so prikazati, da je vlada zvezana z delodajalci proti delavstvu. Zamolčali so, da je vlada imenovala komisarije tudi delodajalskim zbornicam (po čigavi želji neki?) in da so dobile komisarije tudi vse ostale delavske zbornice, na katerih področju vendar ni bilo »stavke tekstilnega delavstva v Kranju«. Rdečkar Petejan je bil toliko drzen, da je izjavil: »Rajši imam diktaturo kot sedanji režim!« Ta izjava je značilna. Sedaj razumemo, zakaj so pod bivšo diktaturo marksisti tako vneto volili Živkoviča in Jevtiča!

Združeni socialisti so se hvalili z zakonitostjo zbornice. Pozabili pa so povedati, da so gazili zakon, ko niso hoteli registrirati »Zveze združenih delavcev«. Združeni delavci in nameščenci so bili predmet pikrih opazk. V najvišji meri je pokazal jezo nad njimi inž. Žumer Alojz, vodja belih socialistov v zbornici. Njegovo tožarenje nesrečnih »zelenec« pri rdečih in plavih je izpadlo kaj klavarno.

Ta skupščina delavske zbornice je zborovala v občutju, da je zadnja in da bo slika bodoče skupščine znatno drugačna. Zato moramo vzeti na znanje vse govornice, v kolikor niso bile stvarne, le kot volilne govore in le kot uvod v volitve. Če je bil že uvodni nastop združenih socialistov tako demagoški, smemo upravičeno pričakovati, da bo njihova demagogija v samem volilnem boju še znatno porastle. Toda naše kakor tudi hrvatsko in srbsko delavstvo bo krepko obračunalo z združenimi socialističnimi demagogi in ji poslalo v zaslužni pokoj.

svoje vrste okrog vlade g. dr. Stojadinoviča, tem bolj občuten bo udarec, ki ga s tem prejme podtalna komunistična agitacija. Naš sovražnik niso tisti stari politiki, ki v svoji užaljenosti že lezejo z eno nogo v politični grob, kajti vseh zaslug, ki so jih nemara imeli za narod, jim ne gre odrekati. Pravi sovražnik naše družbe in države so nevidni, previdni in premeteni agitatorji komunizma.

Kje je napaka?

Pred tremi leti sem bil v Bogovini, blizu bolgarske meje. Tam koplje mnogo naših rudarjev premog. Bilo je ravno na srbski velikonočni ponedeljek. Iskal sem slovenskih rojakov. Pa so mi rekli domačini: »V gostilni jih boste dobili.« In jih je bila res polna gostilna. Pa niso bili sami. Domače ženske, poročene in neporočene so pomagale piti. Celo noč, do jutra. Pa sem govoril s svojimi znanci iz prejšnjih časov, ki poznajo razne srbske rudnike, pa so bili takrat v Bogovini: »To še ni nič! Če bi bil ti prišel sem pred nekaj leti, potem bi bil šele videl, kako mnogi naši rudarji po teh krajih živijo! Takrat so zaslužili nekateri za eno sihto po sto dinarjev. Ko je prišel pa plačilni dan, kam so zanesli svoje žulje? Poglej naše bogate gostilničarje. Slovenske roke so jih napravile bogate. Takrat so imeli gostilničarji in vaščani dobre čase. Ob plačilnih dneh se je zbralo po gostilnah vse, kar leze in gre: vaščani, še bolj vaščanke so pili na račun rudarjev, kolikor je kdo hotel. In ko nihče več ni mogel in hotel, so zvrtili sredi mize luknjo in skozi njo vlivali vino, dokler ni bil zadnji dinar v žepu gostilničarja. In nato se je naš rudar zopet zabil za 14 dni pod zemljo in garal in se znojil za prihodnji plačilni dan. Navadno se je potem v ponedeljek po plačilnem dnevu zgodilo največ nesreč, ker je bila glava meglena!« — Tako moji znanci o življenju rudarjev v Bogovini.

Pravijo, da je zdaj med temi rudarji precej komunistov, ki strašno zabavljajo čez svoje »pijavke« (lastnike rudnika, ne gostilničarje in hotnice...!), še bolj pa čez — farje!! Ko bodo pobili vse farje, ko na svetu ne bo več ne vere, ne Boga in ne farja, takrat bo pa na zemlji raj!! Tako so slišali, od svojih »voditeljev«, ki jim obljubljajo, da bodo uredili delavske razmere! In to jim je postala zdaj druga vera! Ali ni ravno ta primer kar za prijeti, kako so do zdaj razni »voditelji« delavca vzgajali in reševali? Torej tako in takrat bodo urejene življenjske razmere delavca, ko ga bodo rešili vere, Boga, farja in kar vera in Bog uči, treznosti, poštenja. Potem bo pa svoboden in pre-skrbljen!?

Čudno pa je to, da tam doli v Bogovini farja sploh ni! In vendar bo tudi tam doli ubogi slovenski rudar srečen takrat, ko bo vse farje pobil!! — Ali ni ta zgled dokaz, kakšni »voditelji« so vodili do danes delavce? Kako so bili pod njihovim vodstvom srečni! Mesto da bi bili »voditelji« delavca vzgajali k varčevanju, k treznosti, k poštenemu družinskemu življenju, z eno besedo k morali in tako pomagali stvarjati delavsko srečo in kulturo in vsaj omiliti že itak bedno njegovo životarenje, so mu pa iztrgali iz duše še tisto malo vere in morale in sreče, ki jo je prinesel iz rodne hiše.

Po težkem delu v rudniku je oddih, zabava življenjska potreba. Pa so mu mesto tega zdravila, mesto poštene zabave vlivali v dušo in v njegovo bedno življenje strup. Delavec v Bogovini je imel kruh, boljši ko kmet na polju, lahko bi bil živ el sicer naporno, pa vendar človeško življenje. Denarja mu za to ni manjkalo. Lahko

bi si bil privoščil vsak dan kupico vina, ki si je kmet danes ne more, in tudi uradnik ne. Lahko bi si bil dejal na stran kakšen dinar za slabe čase, za suha leta. Toda vendar je pri takem zaslužku stradal 28 dni v mesecu, propadal, hodil razcapan okrog. Kupoval in plačeval je hotnice, vlačuge, potem pa zdravila in zdravje, ker so tisti kraji vsi dedno okuženi. Lahko bi imel srečno družinico, kjer bi v smehu svojega otročka pozabil marsikatero žalostno misel. Pa mu njegov »voditelj« tega ni rekel. Celo zagovarjal je sistem svobodne ljubezni, razuzdanost. Računal je tako: Več ko bo teh revežev in večji reveži ko bodo, tem lažje bom hujskal, bolj ko bodo pijani, nesrečni, zato neumni, lažje jih bom »vodil«, sleparil za svoje namene. Meni treba mas, meni treba za moje zadnje cilje revežev, štrajkov, nezadovoljnosti. Jaz ne morem rabiti zadovoljnih delavcev! In zato proč z zadnjimi ostanki vere, morale!

In pod takim vodstvom delavcu ni manjkalo denarja, toda ker mu je manjkalo vere, morale, mu je tako zmanjkalo tudi denarja in zdravja in veselja in zadovoljnosti. Če bi bili tisti rudarji imeli vero, moralo, bi še danes ne čutili tako hudo, kaj je »kriza«, kaj je glad. Ker so jih pa »voditelji« učili, samo se norca delati iz vere, so pa slovenske žuljave roke zastonj krvavele, zastonj služile, naš rudar je bil nesrečen. Kaj sledi iz tega?

Kominternina na delu.

15. september. Komunisti so napadli zborovanje belgijskih reksistov in s kamnom ranili vodjo reksistov Degrela. (Reksisti so politični pokret mladih belgijskih katolikov, ki jih vodi nekaj nad 30 let stari Degrele. Ti fašistično usmerjeni se bore z vsemi silami proti komunizmu in konservativnim meščanskim strankam.)

16. september. Komunisti so napadli skupino poljskih političnih uradnikov v Lukowu, pri čemer so bili trije policisti težko ranjeni.

17. september. V Solnogradu je policija odkrila vodstvo tajne komunistične organizacije.

Protikomunistična borba.

Danes, ko se bje borba med dvema svetovnjima nazoroma, katoliškim in komunističnim, katerih slednji je tako brezobziren, da se poslužuje vseh mogočih sredstev za doseg svojih ciljev. Bije se boj na eni strani med navdušenimi, zagriženimi in delavnimi privrženici rdeče Rusije in nami, ki moramo rabiti poštena, a vendar učinkovita sredstva. Toda naše prizadevanje ni osamljeno. Priključujejo se nam tisti, ki so prej s prekrižanimi rokami zrlili na moralno neenako borbo.

Komunistični tisk neprestano poziva in vabi svet v »ljudsko fronto«. Toda države danes jasno uvidevajo, komu edinemu naj »ljudske fonte« koristijo in zato bolj ali manj odločno nastopajo proti onim, ki se za to firmo skrivajo. Prinašamo nekaj poročil iz posameznih držav:

Poljska:

Poljski socialisti sami odklanjajo načrte »ljudske fronte«. Sovjetski list »Pravda« poroča, da je zbor centralnega komiteja poljskih socialistov, ki se je vršil 7. in 8. novembra, sprejel resolucijo, v kateri odločno zavrne in se odpove enotni fronti, prav tako pa tudi vsakemu sodelovanju s komunisti. (»Pravda« 12. nov. 1936.)

Radi revolucionarnega ter protikršćanskega mišljenja in delovanja so sklenili vplivni vodilni ljudje, da se poljski ligi svobodnomislecev prepove delovanje in da se končno ta organizacija tudi odpravi. S 1. oktobrom je bila liga in pa še 20 njenih podeželskih podružnic razpuščenih in sicer iz sledečih razlogov: Kršenje zakonov, ki so jih kot člani te organizacije dolžni spoštovati in držati. Poleg tega so stali ob času, ko je bil njih bližnji v največji težavi, in ko je bila vsa javnost upravičena zahtevati od njih podporo, brezčutno ob strani. Zato je treba odpraviti to pomožno celico kominterne iz poljske države.

Romunija:

Zveza rodoljubov, ki izdaja glasilo »Vse za domovino«, okrog katerega se je preje zbiral »Železna banda«, ki je bila pred nedavnim razpuščena, objavlja v svojem manifestu na romunskega kralja izjavo romunske mladine, da se ni pod nobenim pogojem pripravljena boriti ob strani

Delavsko vprašanje je tudi in sicer pred vsem moralno vprašanje. Dokler delavec ne bo veren, moralen, ne bo srečen! Vera, morala je veja, na kateri sedi. Ko zabavljaš čez vero, ko preziraš moralo, to vejo, vero žagaš, potem padeš in padaš vedno globlje.

Kaj ima danes od tega španski delavec, da ga njegovi rdeči »voditelji« gonijo, da zažiga cerkve, da kolje redovnice, ki so mu v bolnišnici stregle, ki so vzgajale njegove otročičke? Ali je danes od tega samo eden delavec sit? In vendar je rdečim »voditeljem« teh zapeljancev bila prva točka, katera? Dati delavcu kruha? Kaj še! Tu imate puške, pa ubijajte, koljite, bombo za pas! In španski delavec ubija, kolje, in kaj je druga točka njegovega rdečega »voditelja«? Samo z enim prevozom so odpeljali iz Španije 500 milijonov zlata!! In ko delavec na fronti omahne, pa njegov »voditelj« za hrbtom na letalo in odleti za milijoni, ki jih je poslal naprej!

Tako naj rešujejo Španijo ti »voditelji« samo še nekaj mesecev, pa bo kmalu najubožnejša dežela na svetu. Nikdar še ni bil španski delavec tako reven, kakor bo po tej vojski. Rdeči voditelji so danes v Španiji zares rdeči: vsa španska kri in solze se na njihovih rokah rdeči!

Vsak rdeči »voditelj« je zapeljivec, zavodnik, ropar vere in zato sreče in zadovoljnosti. Samo moralno čvrst in fizično zdrav delavec bo uredil delavske razmere!

22. september. V Madridu so komunisti ubili tri sestre urugvajskega podkonzula, radi česar je Urugvaj prekinil diplomatske odnose s Madridom in se odločil, da prizna nacionalno vlado v Burgosu.

27. september. Po madridskih ulicah so bili nalepljeni lepaki, ki pozivajo, da stopi prebivalstvo v vojsko in se bori — za Moskvo.

List »National Belge« prinaša tajno sporočilo kominterne belgijskim komunistom, da organizirajo stavke. S tem je dokazano, da komunistom pri stavkah ne gre toliko za socialno zboljšanje delavskega težkega položaja, nego za doseg lastnih ciljev.

URSS s sledečimi besedami: »Mi, romunski narod, se ne bomo nikdar borili proti Bogu pod satanovo zastavo. Če pa se bodo romunski politiki naslanjali na Rusijo in se ravnali po njenih pogubnih navodilih, se bo zgodilo, da se bo število evropskih držav skrčilo za eno: za Romunijo.« (Times.)

Japonska:

Poročilo o nevarnosti, ki preti vsled sovjetskega oboroževanja. Japonski časniki so objavili spomenico, ki jo je izdelal japonski generalni štab. Ta je dvignila med prebivalstvom mnogo prahu in razburjenja. Ta oglas razkriva tajno oboroževanje URSS, ki je zavzelo že tolik obseg, da mora nujno priti do oboroženega spopada. Obenem pa očita Rusiji, da zasleduje končni cilj, ki naj bo svetovna revolucija, opirajoč se pri tem na izborni izvežbano vojsko, ki je najmodernejše opremljena. Pred vsem ji zamierja to, da se je Japonska razoroževala, med tem ko se je Sovjetska Unija — in se še sedaj — mrzlično pripravljala na vojno. Spomenica nato svetuje in kliče japonskemu narodu, naj to zamudo in primanjkljaj krije s podvojeno silo, vzorno disciplino ter brezpogojno podreditvijo vojaškim določbam, ki bodo izšle v tem smislu.

Švica:

Izigrana social-komunistična fronta pri ženevskih volitvah. V ženevskem kantonu so se vršile volitve v veliki svet. Socialisti so se zvezali s komunisti, kakor jim to za vsak važen dogodek daje smernice in naročila sovjetska Rusija. Tu so se dosledno držali te taktike. Toda, kaj se je zgodilo? Po težki borbi za glasove se je z žalostjo ugotovilo, da so podlegli. Rezultat je pokazal občutno nazadovanje socialistično-komunistične stranke. Še pri predzadnjih volitvah leta 1933 je socialistična stranka nastopila samostojno in je dosegla nepričakovan uspeh. Sedaj, v vezi s komunisti pa tako porazen propad.

Svetu so se le pričele odpirati oči pred to nevarno rdečo poplavo.

Na obzorju krvaveče Španije že vstajajo nove sile, ki so pripravljene storiti vse, da zatro in zajeze vpliv te demagoške ideologije.

Politične vesti.

Okrog sporazuma s Hrvati. Zelo veliko se zadnje čase govori in piše o pogajanjih za sporazum s Hrvati. Vodstvo združene opozicije (dr. Davidovič, Joca Jovanović, Aca Stanojevič) neprestano pošilja v Zagreb svoje odposlance, da razgovarjajo z dr. Mačkom ter ga skušajo prepričati, da so samo oni zmožni ustvariti trajen sporazum. Združena opozicija v Srbiji, ki je izgubila med narodom vsako zaslobo, kar so nazorno pokazale sedanje občinske volitve, bi rada s pomočjo dr. Mačka splezala na ministrske stolčke. Maček pa je nasprotno napram tem vabljenim glasovom zelo rezerviran. Hrvatski listi sami že pišejo, da ima edino sporazum med JRŽ in dr. Mačkom bodočnost. Za Hrvate nima smisla, da bi sklepali z Združeno opozicijo kakšne pogodbe, ker te ne bi pomenile še ničesar za notranjo ureditev države. Posebi morajo vmes zastopniki večine Srbov, Muslimanov in Slovencev ter se sporazumeti s Hrvati. Pravi zastopnik teh narodnosti pa je edino JRŽ.

Dr. Maček proti paktiranju s socialisti. Za občinske volitve v Vojvodini so napravili tamonjski pristaši dr. Mačka nekakšno skupno »ljudsko fronto« ter so se združili s socialisti. Na povelje dr. Mačka pa so morali zvezo s socialisti prekiniti in že sestavljene volilne liste predurati in zbrskati iz njih socialistične pristaše. Dr. Maček je dosleden nasprotnik marksizma. Radovedni smo, kedaj bo zapovedal dr. Kukovcu, da požene iz svojih vrst socialiste in komuniste. Seveda bo to za dr. Kukovca težka žrtev, ker bo ostal potem čisto sam.

Občinske volitve v mestih. V večini podeželskih občin po vsej državi so občinske volitve končane. Sedaj je izjavil minister Cvetković, da se bodo vršile volitve v avtonomnih mestih. Pri nas pridejo v poštev volitve v Ljubljani, Mariboru, Celju in Ptuj.

JNS se drobi naprej. Iz glavnega odbora in iz JNS so izstopili vplivna politika Ljubiša Trifunović, dr. Velizar Janković in Arsa Foritič. JNS se drobi v vedno manjše drobce in propada iz dneva v dan.

Horthy v Rimu. Madjarski regent admiral Horthy je s svojo soprogo in v spremstvu predsednika vlade Daranya ter zunanjega ministra Kanije odpotoval v Rim. Horthy je potoval preko Jugoslavije in sicer se je vozil s svojim dvornim vlakom čez Slovenijo od Kotoribe do Rakeke. Sprejem madjarskega državnega poglavarja v Rimu je bil silno slovesen. Na kolodvoru so ga pričakali italijanski kralj s kraljico, Mussolini z vsemi ministri in ogromna množica. Madjarski obisk v Rimu naj bi poglobil prijateljstvo med obema državama ter Madjarom še nadalje zagotovil pomoč Italije.

Domače vesti.

50 letnica kmetijske šole na Grmu. Dne 13. decembra bo slavila kmetijska šola na Grmu svojo 50. letnico.

Umrila je v samostanu šolskih sester v Mariboru v starosti 70 let sestra M. Vincencija Lah, doma s Pilštajna.

Mlad samomorilec. V Studencih pri Mariboru se je vrjel pod korški vlak 19 letni Franc Šumer, po poklicu slikar in plekar, ki je pa bil zaposlen v tekstilni tvornici. Lokomotiva mu je odrezala obe nogi. V obupnem stanju ga je oddal reševalni oddelk v bolnico, kjer je kmalu po prepeljavi izdihnil.

Pod vlak se je vrгла. Zgoraj poročamo, da se je vrjel v Studencih pri Mariboru pod vlak 19 letni plekarski pomočnik Franc Šumer, ki je delal v tekstilni tvornici. Lokomotiva mu je odrezala obe nogi in je kmalu po prepeljavi v bolnico umrl. Ne daleč od mesta, kjer je legel na tračnice Šumer, je storila isto 25. nov. njegova izvoljenka 19 letna Ana Karneker, tekstilna delavka, ki je stanovala v Studencih. Lokomotiva ji je odrezala obe nogi. Desno skoro v boku, levo pod kolonom. Pri zavesti še so nesrečnico prepeljali v obupnem stanju v splošno bolnico. Izpovedala je, da je storila obupno dejanje, ker ni mogla preboleti žalostne smrti svojega dragega Karnekarjeva, ki je umrla vsled preobilne zgube krvi.

Ubit in izropan. Ludvik Žunko, nad 60 letni pismonoša v št. Ilju v Slov. gor., je peljal proti večeru od poštnega urada na kolodvor na dvo-kolesnem vozičku pošto, med katero je bila vreča s 14.000 Din. Na sredi poti ga je še neodkrit ropar s krepelom ali s kamnom pobil do nezvesti in zgubil s 14.000 Din. Žunko so našli kmalu po napadu vsega v krvi. Prenesli so ga v njegovo stanovanje, kjer je še isto noč po napadu umrl, ne da bi se bil zavedel.

Železo zlomilo delavcu nogo. Težko železo je padlo v mariborskih žel. delavnicah na nogo delavcu Ivanu Zdolškemu in mu jo je zlomilo v gležnju.

Mlinarju zmečkal roko. V mariborsko bolnico so oddali 57 letnega mlinarja Jurja Pristovnika, kateremu je zmečkal vreteno desno roko.

Obsojeni cigani. V noči 27. avgusta so izpraznili cigani iz Vanče vasi v Prekmurju v Strihovcu pri št. Ilju v Slov. gor. hribov trgovec Ivana Šefa in so mu napravili nad 40.000 Din škodo. Z ukradenim robo so srečno ušli preko Mure v svoje naselje, kjer so skrili nakradeno blago pod pode svojih hiš. Orožnikom je uspelo, da so vrnil ukradenemu trgovcu blaga za 12.000

Protiboljševiško trozvezo so sklenile: Italija, Nemčija in Japonska.

Levičarska Francija se ne more pomiriti. Francoski notrajni minister Salengro se je zastrupil s plinom, ker so mu očitali, da je bil med vojno na smrt obsojen dezertar. Ti očitki so socialističnega ministra nagnali v prostovoljno smrt. Za notrajnega ministra je imenovan M. Dormoy. Po Franciji se širi delavska stavka in imajo stavkarji zasedenih več tovarn.

Borbe na Španskem. Ofenziva belih čet je sredi Madrida zastala. Rdeča vlada je vrгла v obrambo tistih delov Madrida, ki jih še ima v posesti, najbolj izbrane čete, sestavljene iz Rusov, Francozov in Belgijcev ter najmodernejše oborožene z ruskim orožjem in tako se ji je posrečilo, da je začasno zavrla napredovanje Francovih čet. Poleg tega ovira ofenzivno akcijo tudi izredno slabo in mrzlo vreme. General Franco je sedaj izpremenil svoj načrt. Madrida ne bo zavzel v naskoku, temveč ga hoče obkoliti od vseh strani ter mesto izstradati, ker bi drugače moral s topovi razstreliti celo mesto. Med tem, ko se pred Madridom pripravljajo zadnje odločilne borbe, pa prihajajo v barcelonsko luko neprestano sovjetski parniki, naloženi z ruskim vojnim materialom in ruski mi četami, katere pošiljajo sovjeti rdečim sodrugom v Španijo na pomoč. Ruske ladje plujejo po Sredozemskem morju pod tujimi zastavami, da bi tako neovirano prinesle svoj tovor v Barcelono. Rdeča vlada plača te nabavke v Rusiji z zlatom, ki ga je ugrabila iz španske narodne banke ter ga spravila na varno v Francijo. Govori se, da so sovjeti poslali dosedaj v Španijo 20.000 mož. Ti pomorski transporti pa bodo sedaj otežkočeni, ker je Francova vojna mornarica dobila podmornice, s katerimi je že izvršila napad na rdeče vojne ladje, zasidrane v vojni luki Kartagena, kjer so s torpedi poškodovale vladno križarko. Franco hoče popolnoma blokirati barcelonsko luko ter onemogočiti dovoz orožja po morju. Poleg tega pa zahtevata sedaj Francija in Anglija naj Turčija zapre Dardanele za ruske ladje, ki prevažajo vojni material v Španijo.

Sovjeti zlezli pod klop. Na Ruskem zopet odkrivajo protisovjetske zarotnike, jih zapirajo in postavljajo pred puške. Najnovejše žrtve židovske kominterne so inozemci in med temi je bil tudi med drugimi Nemei inženier Stickling. V Novem Sibirsku so rudarskega inženirja Stick, linga obsodili na smrt in bi moral biti ustreljen. Nemčija je zagrozila s prekinom diplomatskih zvez, če bo izvršena smrtna kazen. Sovjeti so se ustrašili nemške grožnje in Stickling je bil pomiloščen na 10 let ječe.

Din, preostalo pa je izgubljeno. Cigansko bando, ki je prišla iz Prekmurja krast na severno mejo, so v Mariboru 20. nov. takole obsodili: Horvat Franc 4 leta robije, Aleksander Baranja 3 mesece strogega zapor, Marija Baranja, Marija Horvat, Cecilija Baranja, Ana Horvat, Julijana Cener in Marija Horvat pa vsaka po 2 meseca strogega zapor. Nekaj glavnih krivcev se še skriva pred roko pravice.

Tihotapska smola. Pri Remšniku na severni meji je prišla obmejna straža posestnika P. Plošnika in njegovega sina Štefana. Prekoračila sta našo mejo z avstrijskim saharinom, da bi z izkupičkom za to pri nas prepovedano robo kupila par volov. Po aretaciji so našli pri njima 700 škatlic saharina.

V duševni zmedenosti se je obselila na podstrešju v Cerknici pri št. Ilju v Slov. gor. 22letna Marija Pernat.

V bolnici skočil z drugega nadstropja in se ubil. Skozil okno drugega nadstropja mariborske bolnice se je pognal v samomorilnem namenu 67letni bivši voznik Ivan Klinger, rodom iz Ptujja, pristojen v Maribor.

Smrtno mu je prerezal čreva. Vinjeni fantje so se stegli pri Sv. Lovrencu v Slov. gor. hribov. Smrtonosen zabodiljaj v čreva je dobil ob tej priliki 23 letni Franc Njivar. Zaradi tega uboja se je javil sam orožnikom 21 letni Franc Čuš.

Zaradi obstrela prepeljan v bolnico. V ptujsko bolnico so prepeljali obstreljenega na nogi posestnikovega sina Štefana Stepišnika. Vračal se je z ženo iz Moškanjcev pri Ptujju proti domu v Gorisnico. Napadli so ga 4 fantje. Eden ga je zadel od blizu iz lovske puške in mu je poškodoval nogo.

Obsojen požigalec. Zaradi požigov po Negovi v Slov. gor. hribov, ki so razburjali Negovčane koncem avgusta, je dajal pred mariborski sodni odgovor 24. novembra 22 letni viničarski sin Ivan Fekonja. Obsojen je bil na 2 leti in 2 meseca težke ječe.

Padee meteorja so opazili 23. nov. ob pol 19. uri med Poljčanami in Slov. Bistrico. Na nebu se je prikazala velika ognjena krogla, ki se je z bliskavico bližala zemlji.

31 jurjev odnešen iz blagajne. V noči na 23. nov. je nekdo odnesel iz blagajne krčmarja Filipa Meršnika pri Sv. Lovrencu na Pohorju 31 jurjev. Uznovijo je odprl blagajno s ključji, o katerih je moral znati, kje jih je imel gostilničar shranjene.

Delavec — delavka!

Kam se lahko obrneš s prošnjo za pomoč, če izžrpaš pri OUZD vse zakonite dajatve in ostanec z družino brez pomoči in podpore, še vedno nesposoben za pridobivanje? To vprašanje se bo obravnavalo na sestanku zastopnikov delavstva, ki ga sklicuje Stanica za socialno skrb rekonvalescentnih delavcev v Mariboru za nedeljo dne 29. novembra 1936, ob 9. uri dopoldne v dvorani Delavske zbornice, palača OUZD, Sodna ulica 9 II. S pozivom na udeležbo se vabi vse mariborske delavce, zlasti zastopnike delavstva.

V silobranu ubil zasledovalca. V Legnu pri Slovenjgradcu je bil v krčmi med pivci 24 letni hlapec Maks Cestnik, ki je v vinjenosti druge izrazil. Posebno je vzel na muho 34 letnega zagorja Maksa Potočnik, ki se je pa odstranil iz gostilne, da bi se ognil pretepu. Cestnik je skočil za njim in se je oborožil med potjo s planko. Potočnik je zagrabil capin, da bi se postavil preganjalcu po robu. Pri nekem platu je dohitel Cestnik Potočnika ter dvignil planko. Napadeni je udaril nasprotnika parkrat s capinom po glavi. Udarjeni se je zgrudil. Spravil so ga v bolnico v Slovenjgradcu, kjer je drugi dan podlegel prebitju lobanje. Prijeti Potočnik je izpovedal, da je ravnal v silobranu.

Od vlomilca okraden posestnik. V Korenjaku v Halozah so vdrl neznanec v klet posestnika Franc Mikla. Odnegli so mu sod vina, perilo in obleko. Škoda znaša 5000 Din.

V Avstriji prijel vlomilec. V Gratkornu pri Gradcu so zaprli že dolgo zasledovanega štefana Godec, za katerim je izdalo mariborsko okrožno sodišče tirnico zaradi večjega vloma. Godec je bil že 18 krat predkaznovan, je star 47 let in po poklicu pekovski pomočnik. Ze zgodaj je začel na zločinski pot in je organiziral skupno z bratom nevarno vlomilsko družbo. Njegov brat je bil pred kratkim v Celju obsojen zaradi vloma v blagajno na 4 leta ječe. Naša oblast je že zaprosila avstrijsko za izročitev nevarnega ptica.

Tatovi koles pod ključem. Orožniki iz Poljčan so razkrili na debelo organizirano tatvino koles. Glavni krivci so že na varnem v zaporih v Slov. Bistrici. Kolodvodja tatinke družbe je bil komaj 18letni Ivan Verk iz Draškovega sela pri Šmarju pri Jelšah. Največ koles je pokradel omenjeni po okolici Maribora in Celja. Ukradene bicikle je spravil na Mestnje, kjer je imel pravo delavnico. Iz raznih koles na novo sestavljena je prodajal po nizki ceni. Zandarmenja je tudi to sestavljalnico preiskala, našla je razne dele koles in ugotovila, da je pokradel Verk s svojimi pomagači kakih 50 dvokoles. V njegovi delavnici so našli orožniki še na 6 nerazdrtih koles.

Za precejšnjo vsoto okradena delavka. V Čretu pri Celju je bilo vlomljeno v stanovanje Pepce Zupanc, delavke v Westnovi tovarni. Vlomilec je odnesel iz kovčka 17.500 Din gotovine in bele rokavice.

V premogovniku ponesrečena delavka. V premogovniku je prišla med dva jamska vozčka 23 letna delavka Amalija Tratnik iz Sp. Rečice pri Laškem. Dobila je hude poškodbe na glavi in desni roki.

Orožnik smrtno zabol delavca. V krčmi Vrbanc v selu Totovec pri Čakovcu je izsledila orožniška patrulja na podlagi tirnice štefana Bednjača, 28 letnega kmeta in glavarja žeparjev iz Tetovca. Prijeti se je orožnikom nasilno zoperstavil. Enemu je hotel iztrgati puško, drugemu je odrgnil prst. Orožnik ga je v silobranu smrtno zabol. Bednjačev žeparji so bili 21. okt. v Celju na Uršinem sejmu na delu. Celjska policija je zaprla vse žepne tatove, le kolidvodji je uspel pobeg, a ga je sedaj zadela smrtna usoda.

Delavec ob tri prste. Cirkularka je zagrabila v Socki na Lednikovi žagi zagorja Franca Špegel iz Paroža in mu je odrezala na levici tri prste.

Nogo si je zlomila pri padcu s kolosa Pavla Fugin, 30 letna žena občinskega tajnika iz št. Petra v Savinjski dolini.

Otrok utonil v gnojnici. V Glogovcih pri št. Vidu pri Stični je utonil v gnojni jami na domačem dvorišču 4 letni sinček posestnika Alojzija Ferhaja.

Razočaran potepuh. V Ljubljani je bil aretiran znani klatež Jožef Fajdiga, doma od nekod s Krasa. Pred kratkim je ukradel v mariborski okolici gospodarju, pri katerem je prenočeval, obleko in suknjo. V Ljubljani na policiji so mu slekli suknjo in prerezali po dolgem podlogu. Iz prereza sta se prikazala 2 bankovca po 1000 lir, o katerih se aretiranemu potepuhu niti sanjalo ni. Denar je skril pod podlogo pravi gospodar, ki je tatvino koga prijavil. Aretirani Fajdiga se je s tokovnim denarjem klatil lačen in žejen iz Maribora v Ljubljano.

Vlom s pomočjo svinjske noge. V Ljubljani na Masarykovi cesti 9 je bilo vlomljeno v blagajno špedicije g. Rajka Turka. Vlomilec so odnesli 1900 Din, par zlatih verižic in uro. Pri odhodu so pustili na mizi vlomilsko orodje (svinjsko nogo), s katerim so opravili svoj posel.

Jermen odtrgal delavcu roko nad kolemelem. V ljubljansko bolnico je bil oddan 28 letni oženjeni delavec Lojze Stupar, zaposlen v tvornici »Titan« pri Kamniku. Popravil je transmissijo, ki ga je zagrabila in mu je odtrgal jermen roko nad kolemelem.

Prijeti tatovi čebel. Po Domžalah in okolici so bili v zadnjem času na delu tatovi čebel, katere so pred kratkim izsledili po stopinjah in so jih predali sodišču v Kamniku. Gre za brata Andreja in Viktorja Rihtar, ki sta po poklicu dimnikarska pomočnika, tretji pa je Feliks Rihtar, ki je sedlarski pomočnik.

Sam si je končal življenje. V Ljubljani so našli obešenega Vinka Zgajnarja, šoferja rešilne postaje, ki je rojen v Rudniku in pristojen v Ljubljano. Rajni zapušča ženo in dva nepreiskrbljena otroka.

Posestnik utonil. Janez Nose, posestnik iz Rumanje vasi pri Toplicah na Dolenjskem se je v čolnu vračal na večer po Krki proti domu. Bil je že srečno pri bregu. Pri skoku iz čolna na suho je padel v reko in utonil.

Zopet pod ključem. Pred enim letom je pobegnil iz ljubljanske jetnišnice na daljšo kazen obsojeni Rudolf Vodopivec. Komaj je bil na svobodi, že je zagrešil celo vrsto goljufij v domači državi in po inozemstvu. V Dubrovniku se je izdal za tajnika angleškega admirala Hendersona. Na Bledu je nastopal v zastopstvu sarajevskega nadškofa dr. I. Šariča in je osleparil nekaj oseb za znatne vsote. Na podoben način je presleplil več oseb v Avstriji in Madžarskem.

Pred kratkem je bil aretiran v Dubrovniku, odkoder ga bodo prepeljali v Ljubljano na odgovor.

Novi most preko Sušice pri Radovljici, ki je stal 88.000 Din, je bil predan prometu.

Zrtev nepredvidnega ravnanja z zakopano granato. Pri Logatcu je našel 14 letni delavski sin Slavko Širca na polju staro granato, katero je spravilo prekopavanje zemlje zopet na površje. Fant je odnesel nevarno najdbo v kovačnico, kjer je razbijal po njej s kladivom. Granata se je naenkrat razkrojila in je razmesarila nepredvidnežno levo roko.

Večji in manjši požari. V tvornici za dušik v Rusah je uničil ogenj barako, v kateri je hranil mizar Franc Jarc več raznega orodja. Škode je za 10.000 Din. — V Grdini v Halozah je zgorelo pri vinski kleti gospodarsko poslopje posestnika Jožetu Vtliču, ki je oškodovan za 15.000 Din. — V Cogetincih pri Sv. Antonu v Slov. goricah je zgorelo 30.000 Din vredno gospodarsko poslopje s pridelki vred, posestniku Francu Pukšiču. Škode je 30.000 Din in je le delno krita z zavarovalnico. — V Starem logu pri Pragerskem je uničil ogenj gospodarsko poslopje Andreju Pernatu, ki je po požaru tekem dveh let že ob tretje gospodarsko poslopje. Tokratna požarna škoda znaša 55.000 Din. — V Spodnji Gorici pri Račah je zgorelo 15.000 Din vredno gospodarsko poslopje posestniku Konradu Robar s spravilnimi pridelki vred. — Zelo hudo je udarila velika požarna nesreča krčmarja Fortunata Cererija v Šmarci pri Kamniku. Zgorelo mu je več gospodarskih objektov, poljski pridelki in 4000 kg sena! Škoda znaša 50.000 Din.

Nepotrebno čudenje. Kršč. socialisti se čudijo, ko razkriva »Delavska fronta« zastore nad njihovim odrom, češ, zakaj ne napada tudi marksistov in nacionalistov. Odveč vse to! Ali naj predbacivamo marksistom nedoslednost? Ne moremo! Oni pravijo: »Nam je Marks začetek in konec vse modrosti. Vera je opij za ljudstvo. Mi smo brezbožniki!« Krščanski socialisti bi pa bili radi dobri katoličani in dobri učenci očeta Marksa. To pa ne gre skupaj in v tem so marksisti doslednejši. — Naš list ne blati in ne denuncira krščanskega delavstva. Mi samo kažemo na zgrešeno pot vodi teljev, mi bi radi videli na njihovem mestu ljudi, ki bi hoteli med našim delavstvom delati samo po načelih krščanske strokovne organizacije, ker so sedanji vodje pokazali, da tega nečejo. Mislimo, da je premalo, hvaliti le enega socialnega papeža (izjava M. Koresa), o drugem pa molčati in smatrati, da bi morali krščanski socialisti pohvaliti oba, če so res tako navdušeni za njune enciklike. Iz njihove ideologije na to ni sklepati, saj vidimo, da se ogrevajo vodje JSZ za socializem, ki sta ga Leon XIII. in Pij XI. najtemeljiteje obsodila. Sicer je pa zanimivo, da se »Delavska pravica« samo čudi in da ne skuša zanikati naših ugotovitev!

Strokovna organizacija brez osi. Odlični radniški savez (predsednik sodrug Haramina) iz Zagreba se je svoječasno izločil iz marksistične belgrajske centrale URSS, ker ni hotel umreti v njegovem neprijetnem in pretrdem objemu. Ko je nastopil pretekli diktatorski režim, je pričel Haramina s svojim savezom ljubimkovati v nacionalisti. Z ljubljansko Narodno strokovno zvezo in neko belgrajsko nacionalistično organizacijo je osnoval Glavni akcijski odbor jugoslovanskih sindikatov s predsednikom Rudolfom Juvanom. Izgledalo je, da bo ta ljubezen desidentskega marksista z nacionalci trajna. Toda časi se spreminjajo. Na letošnjem kongresu se je že zopet pokazala prva ljubezen, o kateri pravijo, da nikdar ne zarjavi. Na kongresu Haraminove organizacije se je pričelo kar naenkrat govoriti o zopetnem združenju z marksisti. Končno pa je bilo sklenjeno, da bodo oboji sodelovali le v toliko, kolikor bodo to zahtevala socialno-politična vprašanja. Tako stoji Haramina danes z eno nogo v marksističnem, z drugo pa v nacionalističnem taboru. V tolažbo mu je le, da njegova poza ni edinstvena in da ga drugi posnemajo vsaj v vzorih, če ne tudi v organizacijskih vprašanjih. Je pač hudo za vsakogar, kdor je brez — osi.

Storija o političnem privesku. Naše delavstvo danes že ve, kako vrednost predstavlja zanj strokovna organizacija. Ve, da je ta eno, katerakoli stranka pa drugo. Zato pa tudi krščansko delavstvo zapušča kršč. socialistično JSZ, ker vidi, da hočejo njeni vodje članstvu diktirati v politiki pot »ljudske fronte«. To dobro vedo tudi vodje kršč. socialistov. Zato agitirajo proti organizaciji »Združenih delavcev in nameščencev« ter »Strokovni zvezi poljedelskega delavstva« na ta način, da pripovedujejo o njih, da so strankarske organizacije, ker bi jih radi tako diskreditirali. Radi bi sebe oprali, druge pa umazali. — Pa ne bo šlo, prijatelji! Zaman je vsaka laž in farbanje! Naši delavci so že točno poučeni, zakaj so nastale nove organizacije. Vedo, da so bili merodajni za to načelni in ne strankarski razlogi. Vsa javnost ve, da se krščanski delavci oddaljujejo od JSZ in priključu-

jejo vedno bolj novim organizacijam, ker vidijo le v teh prave krščanske strokovne organizacije, ki zastopajo ista načela kot krščansko strokovno gibanje po ostalih državah z mednarodno zvezo vred. Kršč. socialistom pa le čestitamo na novem zavetniku »Slov. Narodu« iz Ljubljane, kateremu se vidi, da mu zelo ugaja nastop belih socialistov.

Jesenice: Zrtev dela. O nesreči Noča Avgusta, ki se mu je pripetila 8. novembra, smo že zadnjič poročali. 16. novembra je v ljubljanski bolnišnici podlegel notranjim poškodbam. Pokopali so ga na Jesenicah 19. novembra. K večnemu počitku so ga spremili: godba Krekovega prosvetnega društva, gasilska četa KID, ASK Gorenje in veliko število delavstva. Od pokojnika se je ob odprtem grobu poslovil v imenu gasilske čete KID poveljnik g. Karol Luckmann. Naj v miru počiva zrtev dela; preostalim naše iskreno sožalje!

Jesenice: Bogoskrustvo. V ponedeljek 23. t. m. jutraj so našli na prvem ovinku na cesti Jesenice-Sv. Križ izruvan tisoč in tisoč izletnikom poznani križ, pod katerim je bila v senci dveh kostanjev mizica s klopico. Križ je bil vržen pod cesto. Ta razburiljivi dogodek zopet jasno dokazuje, koliko zastrupljenih komunističnih elementov se skriva med poštemim delavstvom. Komunistični elementi, polni brezboštva, polni sovraštva do vere, Cerkev, Boga in kar je božjega, se znajo skrivati; na zrak si upajo za sedaj le odeti v plašč temne noči. Pošteno slovensko katoliško delavstvo pa bo znalo razgrtati tudi ta plašč in s takimi ruskimi agitatorji pošteno obračunati.

Jesenice: Beli in rdeči socialisti. Voditelji ljudskofrontarske občinske opozicije belih in rdečih socialistov Stanovnik-Stemphar i. t. d., imajo svoje posvete kar v krogu na cesti, pred železniško postajo, menda zato, da zgleda to bolj advokatsko-proletarsko.

Hrastnik. Gosto je obljubena naša naselbina. Tukaj živi z najbližjo okolico vred skoro 5000 prebivalcev. Večina hodi dan za dnem, kadar tovarne obratujejo, na delo po svoj kruh ali v steklarino, ali kemično, ali pa v rudnik. Tukaj brnijo stroji, kolesja ropotajo svojo pesem in silene tuljajo. Pri rudniku pa se vozijo z dvigalom v 120 m globokem jašku rudarji na delo v črne podzemeljske rove, kjer ob bričih jamaških svetilkah, živi pod zemljo, trgajo črnim globinam njihovo bogastvo. Z najmodernejšimi tehničnimi iznajdbami se množijo posvetne dobrine tako v tovarnah, kakor v rudniku. Pa žalibog, čim več strojev brni, tem manj treba delavskih rok, tem manj ust si prisluži svoj kruh. Enega je pa manjkalo naši dolini že dolga in dolga leta. Ni bilo ne hiše božje, ne oltarja, ne tabernaklja z Najsvetejšim, živim Bogom. Delavci so hrepneli, da bi sredi svojih domov imeli Kristusa v tabernaklju. Nepričakovano se jim je izpolnila goreča želja. Dne 8. decembra 1929 je bila prva sv. maša v najeti Logerjevi dvorani, kot zasilni cerkvi. V ta namen je služila dvorana sedem let in smo za najemnino morali plačati čez 30 tisoč Din. S istim dnem je dobil Hrastnik tudi svojega dušnega pastirja v osebi g. Al. Žalar. Na njegove rame je padla težka naloga, vršiti dušno pastirstvo in zbirati milodare za novo cerkev. V teh letih, ki so bila res črna leta slovenskega naroda, je obiskal skoraj 70 župnij in sprematv ruđarjev ter je po mestih, trgih in vaseh obeh slovenskih škofij nabiral milodare za delavsko cerkev Kristusa Kralja. In revno slovensko ljudstvo je rado darovalo, da bi brezposelnim in pri zgradbi cerkve dalo kruha, delavcem za božji hram. Nabiratelj je bil mnogokrat globoko ganjen. Saj je mnogokje zraven obilnih milodarov v denarju prejel tudi od fantov in moč ter žena, deklet in celo nedolžnih otrok zlate in srebrne verižice, zlate in srebrne ure, zlate zapestnice, prstane, uhane itd. Čudovito navdušenje je vse prevzemalo v srčni želji za rešitev delavskih duš in slavo Kristusa Kralja. Z nabranimi milodari se je lanske leto 4. nov. pričelo betoniranje temeljev, letos 7. junija je bila blagoslovitev vogelnega kamna. Dobri delavci, delavske žene in otroci so pridno pomagali, stavba je rastle in bila kmalu pod streho. Sedaj je cerkev v sirovem stanju že dovršena. Dne 29. nov. t. l. bo blagoslovljena od prevz. g. dr. Iv. Jož. Tomažič, knezoškofa lavantinskega. Žalibog stavi manjka zvonik in še marsikaj drugega, toda zmanjkalo nam je denarja in smo vkljub največji pažljivosti zabredli precej globoko v dolgove. Vse naše dobrotnike, posebno ustanovnike, ki so darovali večje vsote, vabimo, da se blagoslovitve sigurno udeležijo. Razveseljeni bodo, kako je nova cerkev Kristusa Kralja krasen spomenik njihove velikodušnosti in blagih src. Poslužite se nedeljske karte! Vabimo pa tudi vse prijatelje delavstva in častilce Kristusa Kralja, da pridejo na blagoslovitev in prinesejo Njemu dar za dovršitev Njegovega slovenskega svetišča.

Dol pri Hrastniku. Z zanimanjem opazujemo dejstvo, da ljudje, ki so organizirani v organizacijah, ki toliko vplivajo po rešitvi krize, ravna v svojih dejanjih ravno nasprotno: Kakor da bi krize ne bilo. Prireajo veselice in zvaljajo delavce na nje, da izžemajo denar iz njih. Po stanovanjih pa gladujejo otroci, ki hodijo v šolo bosi, beračijo po potih in si nabirajo kalfi zavratne jetlike. Nesocialnost mnogih, mnogih socialističnih očetov je žalostna. Obrazi njihovih otrok in njihova obleka protestirajo proti takemu socializmu. Če proti svoji ženi in svojim otrokom niste bolj socialni, kako boste socialni proti drugim? Kdo je krivec? Tisti voditelji, ki vidijo glavno nalogo svojega voditeljstva v tem, da delavce skupaj držijo, pa ne merijo s kakimi sredstvi to delajo. Ne ideja, temveč moralna popačenost in brezmejna svoboda družni mnogo takih bratovščin. Poleg alkohola se ti obžalovanja vredni hlapi svojih gospodarjev naplijejo tudi nekaj gesel proti duhovnikom

in veri in s tem je njihova socialna vzgoja končana. Če premišljamo od kod napadi na duhovnike, vero in moralno, moremo po dokazanih slučajih, ki so se pri nas dogodili zadnje čase, sklepati na eden skupni vzrok: moralna propadlost. Kdor moralno in vero uči, tega pač pokvarjen človek ne bo spoštoval, ga ne more, ker ga Kristusov nauk preveč bije v obraz, premočno reže v njegovo sebično srce. Posrvelostviti nekaterih naših ljudi je kriv alkoholizem, nezadržano seksualno uživanje. V tem je ves njihov socializem, ki ga moramo skrajno obsoditi, ker ta bi bil zmogel tudi pri nas pripraviti španjo. Opozorimo pa lahko še na drugo dejstvo. Pri prirejanju iger so ti ljudje posebno neizbirčni. Če bi hoteli delavce vendar prežeti z duhom, z idejami, potem bi morali iskati del, ki bi zgornjo podpirale njihove težnje: Boj za pravico! Toda dejstva govore drugače. Kakor stari liberalci, ki so idejno se preželi in se izžrpli v svoji idejni borbenosti — njihov idejen zaklad je bil pač reven! — tako tudi socialisti in marksisti prireajo igre zaradi igre, da se z ljudmi igrajo. Vsaka komedija je v naših krajih pravo demagoštvo. Samo, da ljudi skupaj drži. V hujšem slučaju je celo skrajno nemoralno sredstvo za širjenje moralne propadlosti in lahkomišljenosti, ki k prvi vodi. Včasih imajo te komedije tudi namen, da delavce bolj potegnejo na veselico, ki po vsaki takri igri sledi in traja čez noč in še v drugi dan. Prazna igra, ljubavna komedija, iz katere se po kapljah izliva strup nemoralnosti in ljudi, veselica, ki traja čez noč in odmeva zdravice na delavsko skupnost, proti veri in morali, proti duhovnikom in vsem tistim, ki vidijo rešitev sveta v očiščenju in poplenujenju pokvarjenega človeškega srca — to je niz takih kulturnih prireditve. Z igrami torej ne gre za umetnost ali za idejo, temveč za zbiranje ljudi, da jih osvoje najprej po srcu: človeka je treba najprej pokvariti, potem more šele postati dober socialist in dober komunist. Tako mi je rekel zadnjič neki delavski vodja. To pot spreobračanja ljudi, smo dosedaj premalo jemali v obzir. Tale dopis ima predvsem ta namen, da bi naši ljudje začeli že vendar enkrat globlje ocenjevati prireditve — veselice, igre — ki jih kar mrgoli, da kar ena drugo izpodirajo v našem kraju. Da to ni gol slučaj, da igrajo najrajši komedije, da po vsaki komediji sledi veselica in da se te veselice končujejo redno z resolucijami v naslednji obliki: Dol s farji! Dol s papežem! Živela Moskva! In v še mnogo drugih, še bolj duhovnih oblikah. Ne vem, če so taki rezultati »kulturnih« prireditve v skladu z zakonom. Menim celo, da bi se mnogo prihranilo bede, ako bi se nekatere take prireditve prepovedale. In še na eno okolnost se moramo ozreti. Ali je namreč socialno ravnanje gasilnih društev, ki igrajo same plehke igre in prireajo toliko veselice, ki jih po njihovem značaju moramo absolutno odklanjati. Ali ne kvarijo s tem svojim »kulturnim delovanjem«, katerega cilj je dobiti denar, naše vasi in naših far? Ali moramo res plačevati njihovo dobrodelno delo tako drago? Ali ne bi bilo bolj prav, da bi se te organizacije, ki itak uživajo različne javne podpore, prenehale baviti s »prosveto«? To bi bilo vsekakor na korist pravi prosveti, morali in treznosti. Tako gasilstvo s svojim »izvenpoklicnim« delom pomaga k podvajanju in posirovljenju ljudi in s tem indirektno tudi komunističnim tokovom. Vsaj ponekod! Eno je jasno: Preden ne bo več treznosti, več morale v spolnem oziru med ljudmi, se moramo bati komunizma! Pijančevanje in neomejena svoboda v spolnem izživljanju sta najmočnejša vzroka za razvoj prevratnih komunističnih stremeljenj. Vsi, ki — konkretno v našem kraju — veselice prireajo in ljudi s praznimi igrami privabljajo, ustvarjajo s tem osnove za rast komunizma. O tem naj bi premislili vzgojitelji, pa tudi oblast!

Naš položaj.

Tovariš Zosist iz Belgije nam je pisal, ko smo ga prosili za nasvet za uspešno delo: »Ves naš uspeh, gotovo bi želeli vedeti kako smo mi dosegli takšne uspehe, je v teh treh besedah — Opazuj! Presodi! Stori! To je vir naših uspehov — tu je pa tudi neizčrpen studenec dela in prizadevanj!

Resnično je, da bomo mogli storiti neko dobro stvar, dejanje, ki bo na svojem mestu, da bomo lahko udarili in zmagali le tedaj, ako bomo preštudirali svoj položaj, če bomo spoznali razmere v katere smo postavljeni! Nič nam ne pomaga, če se še toliko trudimo, če se še toliko pehamo in silimo — ako ne bo pred nami jasna načrta, ki bi bil zgrajen na osnovah temeljitega opazovanja in študija, bo vse to naše delo le mahanje v zrak, ki ne bo rodilo pravega uspeha! Opazujmo sovravnike! Kako temeljito poznajo svoje razmere, ne samo to — tudi razmere pri nasprotnikih so jim prav tako dobro znane! In mi? Nam manjka vsega tega v obilni meri! V vsaki debati bomo lahko opazovali, da sovravniki stalno razpolaga s statistikami — resničnimi in izmišljenimi — in te statistike so večkrat oni važni faktor, ki nam ustavi nadaljnjo razpravljanje in borbo. Številke so tu! Te številke jasno govore o razmerah! Tako je in nič drugače! Seveda mi po večini ne znamo ali je vse to resnično ali ne! Uklo-niti se moramo! — V tem kraju ali pokrajini bi radi izvedeli svoj načrt. Koliko pisanje na ta in oni konec, da spoznamo vsaj nekoliko razmere, sliko tega kraja ali pokrajine. Koliko prošnje, koliko nepotrebnega zapravljanja časa.

Na vse to moramo misliti! Predvsem pa misliti na svojo mlado organizacijo, ki nujno potrebuje podatkov, ki moramo natančno spoznati razmere v vsakem najmanjšem delu slovenske zemlje! Mi moramo imeti jasno sliko socialnega, gospodarskega, kulturnega, političnega, нравstvenega, verskega itd. življenja slovenske zemlje, sliko, ki bo izdelana do vseh detajlov!

Zato na delo vsi! Vsak mesec bomo vsaj enkrat objavljali posebne vprašalne pole pod gornjim naslovom in na ta vprašanja odgovarjajte! Vsak mora odgovarjati! Kako? Natančno, kratko, jasno! Tam kjer je treba navesti številko, naj bo točna številka, tam kjer je treba povedati jasno da ali ne, naj bo jasen in kratek odgovor! Vse odgovore pošiljajte na naslov: Uredništvo »Delavske knjižnice« v Ljubljani, Velika čolnarska ul. 7/L.

I. Vprašalna pola.

1. Koliko ima prebivalcev vaša vas (fara, občina, mesto, trg - kraj)?
2. Koliko od teh: a) delavcev v tovarnah in rudnikih, b) kmetijskih in poljedelskih delavcev, c) obrtnikov (specializirano za posamezne obrti!), d) uradnikov.
3. Koliko je posestnikov, od teh: a) velikih, b) srednjih, c) malih.
4. Koliko najemnikov ali kočarjev?
5. življenjski standart (plača, zaslužek) delavca v tovarni, rudniku, poljedelskega delavca?
6. Koliko večjih podjetij je v vašem kraju (specializirano na posamezna podjetja: tovarne, rudniki, industrijske delavnice, manjše delavnice itd.)?
7. Kdo je lastnik teh (domač človek, tujec; pri tujcu navedite narodnost)?

Vestnik Zveze združenih delavcev.

ZZD je ustanovila 22. t. m. v Breznici svojo novo postojanko. Kljub temu, da je bilo mnogo delavcev zadržanih, je bil obisk nad vse zadovoljiv. Delavec čuti, da mu je potrebna organizacija kot vsakdanji kruh, zato ne pomišlja, stopiti v organizacijo, ki odgovarja krščanskemu nazoru. Po pojasnili zastopnikov centrale se je razvila živahna debata. Izvolil se je odbor, ki ga tvorijo gg.: Anderle, Mežek, Bulovec, Baloh, Tavcar, Šivic, Triplat. Odbor kakor članstvo je polno volje, da razvije v tem gorenjskem kotičku zdravo krščansko strokovno delavnost.

Dev. Marija v Polju. Na prošnjo naše podružnice ZZD je ljubljanski Okrožni urad priredil dne 16. nov. t. l. v dvorani Prosvetnega doma skriptično kino predavanje. Predavatelj uradnik OUZD g. R. Smersu je v izčrpnem njemu lastnem predavanju potom slik obrazložil razne vrste obratnih nesreč in bolezni, kako se istih ubranimo in jih preprečimo. Videli smo vsa naša delavska okrevanja, naprave in notranjo ureditve naših slov. okrožnih uradov. Predavatelj nam je poljudno razlagal ustanovo našega bolniškega zavarovanja, pravice in dolžnosti članov do te naše ustanove, za kar je žel od poslušalcev toplo zahvalo. H koncu pa smo sledili še 4 dejanski kinodrami »Dva brata«, ki nazorno kaže v enem bratu, kam pripelje človeka, delavska podedovana bolezen jetika, kateri jo zdravi z alkoholom, na drugi strani v drugem bratu pa zboljšanje in popolno ozdravljenje te zavratne bolezni, kdor se drži predpisov zdravnika. Predavanje, katerega je udeležilo do 250 oseb, je imelo popoln uspeh. Le žal, da nismo videli kaj več navzočih delavcev neke organizacije, ki je menda bojkotirala tudi to zgolj poučno predavanje OUZD. Okrožnemu uradu kot predavatelju pa tudi s tega mesta najlepša hvala za to predavanje.

Vič. Ustanovili smo novo postojanko Zveze združenih delavcev v našem zapadnem predmestju bele Ljubljane. Delavska organizacija v našem kraju je potrebna, saj tvori večino prebivalstva naš delavstvo bližnjih tovarnih in podjetij v mestu, ki v pretežni večini dosedaj niti ni bilo organizirano. Zavedamo se, da je mogoče zboljšanje življenjskega obostanka le s pomočjo skupnega dela nas vseh v močni organizaciji, zato je potrebno, da zberemo tudi one, ki so dosedaj stali ob strani in jadikovali nad vsem hudim in jih vodimo k pozitivnemu delu. Našo organizacijo čaka težko delo, ki ga pa bodo korajžni in podjetni fantje gotovo zmogli. Potem, ko so bila naša pred mesecem vložena

pravila od oblasti odobrena, se je vršil v pondeljek 16. novembra ustanovni občni zbor. Zastopnika centrale sta nam pojasnila pomen in namen naše organizacije in obljubila pomoč in podporo osrednjega društva pri našem organizacijskem delu. Občni zbor je potekel v najboljšem razpoloženju. Za predsednika je bil izvoljen tovariš Hofferle, v odbor tovariši: Sojar, Lilič, Seršen, Cesar in Slabe; v nadzorstvo: Armič in Sodnikar, za delegata pa Sojar in Dovjak. Odbor se zaveda svoje težke dolžnosti in jo bo tudi izpolnjeval. Naj živi katoliški delavski pokret. Bog živi!

Viničarski vestnik.

Kdo naj popravlja stanovanja in hleve? Večkrat smo že poročali o slabem stanju mnogih viničarskih stanovanj in hlevov v Slovenskih goricah. Ker se za mnoge viničarje gospodarji ne brigajo, vse z naglico razpada in se celo podira. Vprašamo: Kdo naj popravlja te lesene stavbe: gospodar ali viničar? Nekateri gospodarji zahtevajo od viničarja, da je viničar dolžan popravljati na svoje stroške, kar je v neredu. Viničarji so nazadnje res prisiljeni, da popravljajo koče in hleve, ker se morajo zavarovati, da se jim stanovanja ne porušijo. Viničar, ki je najemnik viničarje, ni dolžan, da on popravlja stanovanja v korist gospodarja, ker on itak nima denarja za najnujnejše potrebščine, ne pa, da mnogokrat bogatega gospodarja podpira. V teh ozirom naj viničarji potem svoje organizacije popravila odklanjajo, ker je njih položaj itak slab posebno letos, ko viničarji s strahom pričakujejo zimo. Stanovanja in hleve morajo brezpogojno popravljati gospodarji na popolno svoje stroške, saj jim viničar s svojo službo dovolj koristi in bodo lahko gospodarji za popravila zmogli stroške.

Viničarji, naročajte »Delavsko fronto«. Dolgo smo pogrešali pravega glasila viničarjev, ki bi zastopalo pravice in interese viničarskega stanu. Sedaj ko imamo »Delavsko fronto«, se zavedajte svoje dolžnosti, da podpirate in širite svoj list. Viničarji v Slovenskih goricah lahko naročajo list tudi v zastopstvu »Slovenca« in »Slov. doma«. — Sv. Ana v Slov. goricah (Rajh Joško).

Fotografski vestnik.

Pobudo za organiziranje so nam dali delodajalci, ki izrabljajo v svoj dobiček vsakega amaterja: uradnik, ki ima poldnevno prosto, dijak ali akademik, vsak mu je dobrodošel, samo da mu dela za polovično ali celo četrtinsko plačo. Organiziranje smo izvedli z ustanovnim obnim zborom. Z organiziranjem pa smo napovedali borbo izkotiščevalcem. Zaposeliti hočemo samo kvalificirane moči, zboljšati naše plače in s tem dvigniti našo eksistenco.

To je eno naših glavnih načel, v katerem vidi vsak izmed nas rešitev iz današnjega gospodarskega kaosa.

Prvi pripomoček za rešitev tega vелеvažnega vprašanja je kolektivna pogodba. To je pogodba med delodajalcem in delojemalcem, v kateri se delodajalec obveže k gotovim izpolnjevanjem delavskih zahtev, kakor zvišanje plač, zmanjšanje delavnih ur in zaposlitev izučenih pomočnikov.

Tako kolektivno pogodbo so sklenili pred dobrim pol letom z delodajalci naši tovarši v Zagrebu. Pogoji so bili izvedljivi in danes se njihova plača sploh ne da primerjati z našo. Če je bila ta pogodba izvedljiva drugod, bo izvedljiva tudi pri nas. Predpogoj temu pa je složnost in delovanje v organizaciji.

Drugi, še bolj važen pripomoček temu pederemu vprašanju pa je zakon o minimalnih mezdah. Naredil se je šele osmetek, ki pa bo morada kmalu prišel do veljave. Ta zakon bo za nas velikega pomena. Danes znižuje delodajalec plače po mili volji. Z upostavitvijo tega zakona pa bo delodajalec prisiljen, zvišati tudi cene svojim izdelkom. Z zvišanjem cen pa bo tudi z lahkoto plačeval pomočnika še z enkrat večjo plačo, s katero ga pa danes fotograf z manjšim ateljejem če že ne more pa vsaj zelo težko plačuje.

Uspeh teh dveh načrtov pa bo tem večji, čim povezanейše bomo nastopali. Oživljaj našo akcijo s tem, da za vsak sestanek vžameš na piko vsaj enega tovariša-co in ju navdušiš za skupno delo. To naj bo za enkrat tvoja prva naloga. Čim več bo v organizaciji stanovsko zavednih fantov, tem hitreje bomo izvedli naše zahteve.

Izvedba tega programa bo namreč rešila naše socialno vprašanje, na zunaj pa bo izraz naše ga napredovanja in moči. Fotograf.

Še to in ono.

Českoslovaški ministrski predsednik dr. Hodža je izjavil, da bo dobila Podkarpatska Rusija avtonomijo.

Kranj je naše izrazito industrijsko mesto. Številko povedo, da se v Kranju proizvaja na leto: 29.850.000 m tkanin, 950.000 kg kavčukastih izdelkov, 65.000 kg pletenin, 600.000 kg usnja, 70.000 parov čevljev.

3.800.000 rubljev dolguje sovjetska vlada na mezdah svojim delavcem v 154 oddelkih svoje strojne industrije.

Po polomu marksistične revolucije v Avstriji je odšlo v USSR krog 100.000 avstrijskih marksistov. Nedavno se jih je vrnilo večje število. Vsi so razočarani nad resnično sliko Rusije in izjavljajo, da so »raje v avstrijskih ječah kakor v ruskih razmerah«. Štirje izmed vrnivših so na Dunaju izdali knjigo: »Dvakrat na begu«, ki je baže vzbudila pri sovjetih silno ogorčenje.

Poročajo, da so s 1. oktobrom t. l. vpeljali na Českoslovaškem obvezno posredovanje dela. Vsak delodajalec je dolžan, da v času 24 ur prijavi posredovalnici za delo vsako prazno ali na novo izpraznjeno mesto. Te posredovalnice odkazujejo potem ta mesta najpotrebnejšim.

V Čačku je stavkalo 140 delavcev v papirniški tovarni Pantič in drug 47 dni. Končno so uspeli in dosegli kolektivno pogodbo.

Predsednik upravnega odbora Mednarodnega urada dela (MUD) je postal českoslovaški minister socialnega skrbstva inž. Jaromir Nečas. Imenovani je, kolikor nam znano, socialist.

V Franciji so spet stavke na dnevnem redu. Dne 19. t. m. je izbruhnila stavka v Lille-u. Stavkajo kovinarji, ker je bilo odpuščenih nekaj delavcev. Stavkovno gibanje se je razširilo še tudi na rudnike. Delavci so zasedli tovarne, kljub temu, da je nedavno obljubil Blum sam, da se to protipostavno dejanje ne bo več zgodilo. Delavci zahtevajo 15% povišanje plač.

Na severnem Japonskem, v rudarski pokrajini Osaruzava, je divjala strašna povodenj. Do sedaj ugotovljeno število žrtev, ki so v sled povodnji našli smrt, znaša 1600 oseb, med njimi 250 otrok. Do zdaj so našli samo še 195 oseb.

20. novembra je obhajala Kruppova tovarna v Essen na Nemškem 125letnico svojega obstoja. Iz delavnice s štirimi delavci se je v teku 125 let razvilo podjetje, ki zaposluje danes nad 100.000 delavcev in nameščencev. Najbolj je znan Krupp po svojih topovih, ki so iz posebnega nerjavečega jekla, in sploh po vojnem materialu, ki ga prodaja vsem najrazličnejšim armadam sveta.

Letos se v Beogradu gradi 330 novih zgradb v vrednosti 124.770.000 Din.

Vojno sodišče madridske vlade je obsodilo na smrt sina Primo de Riviere, ker da je on pripravljal upor. Obsodba je bila že tudi izvršena. Ko so to izvedli nacionalisti, so kot odgovor ustrelili sina ministrskega predsednika Largo Caballere, zajetega v boju.

K našemu članku »Zlata jama« dodajemo še te podatke, ki jih je zapisal »Slovenec« od dne 22. t. m.: Po statistiki iz leta 1934 je v naši državi 618 električnih central (po najnovejši statistiki jih ima toliko že sama Slovenija), od teh 39 državnih, mestnih in občinskih 84, domači zasebni kapital 470, inozemski kapital 25. Toda inozemski kapital ima največje, kar kaže statistika učinka v kilovatih. Državne elektrarne imajo 29.000 kw, občinske in mestne 74.000, one, ki so last domačega kapitala, 145.000, one, ki so last tujega kapitala, 199.000 kw.

Poročajo, da cene v Franciji neprestano narastejo. Domači proizvodi so narasli za 10,2%, uvozniki pa celo za 28,8%, torej skoro toliko, kolikor je znašalo razvrednotenje franka.

Sv. Oče je izdal nedavno tega okrožnico proti nemoralnemu filmu. Upravičeno. Če namreč pogledamo, kaj so v letu 1934 filmi po Evropi predstavljali, najdemo: 310 morilskih afer, 104 roparske napade, 74 polizkusov izsiljevanja, 43 požigov, 14 zločinov časti, 642 goljufij velikega obsega, 881 krivičnih pričevanj, 110 primerov težkega pokodovanja, 165 tatvin, 54 pobejev, 405 primerov zakonske nezvestobe.

Borba za državno prvenstvo postaja vedno bolj dramatična in vedno bolj zanimiva. Pretekla nedelja je prinesla presenečenje v toliko, da se je prvenstvena tablica zopet izpremenila ter je sarajevska Slavija prišla zopet na njeno čelo, BSK se je pomaknil dalje proti vrhu, Ljubljana pa je zlezla še za eno mesto nižje. Tekme so se vršile v nedeljo v Belgradu, Sarajevu in v Zagrebu. V Belgradu sta se srečala dva resna kandidata za državnega prvaka: BSK, ki se je pravkar vrnil s svoje turneje po Franciji, kjer je dosegel lepe uspehe ter BASK, ki je pred tednom dni prišel na čelo tablice. BSK je premagal svojega nasprotnika 4:0 ter ga potisnil s tem na drugo mesto tablice, sam pa je prisel že na tretje mesto. V Sarajevu je tamošnja Slavija premagala Ljubljano 3:1 ter s to zmago znova zasedla prvo mesto, dočim je Ljubljana zdrsnila na osmo. V Zagrebu sta se srečala Hašk in osješka Slavija ter igrala neodločeno 2:2, pri čemer je spremljala Haška znatna sreča, da tekme ni izgubil. V Belgradu se je vršila tudi tekma med Jugoslavijo in zagrebško Concordio ter je zmagala Jugoslavija z visokim rezultatom 7:0. Stanje prvenstvene tablice je sedaj: Slavija (Sarajevo) 12 točk, BASK 10, BSK 9, Hajduk 8, Gradjanski 7, Jugoslavija 6, Ljubljana 6, Hašk 5, Slavija (Osjek) 5, Concordia 2 točki. Rezultat tabele pa še ni realen, ker mora Gradjanski zaradi svoje angleške turneje odigrati celo vrsto tekem in tudi Hajduk je še močno v zaostanku.

Podzvezno prvenstvo se je nadaljevalo v nedeljo samo v ljubljanski skupini. Reka je premagala Hermesa 2:0, v Trbovljah sta igrala Amater in Slovan neodločeno 0:0, v Celju pa sta z isto srečo nastopila Korotan in Kranja in domači Olimp ter se je tekma končala 1:1. S tem je ljubljanska skupina končala že tretje kolo pomladanskega prvenstva ter je na čelu tablice sedaj Olimp z 9 točkami, Reka jih ima 8, Slovan 8, Amater 8, Hermes 7 in Korotan 6. V mariborski skupini se bo pomladni del prvenstva nadaljeval šele na spomlad.

Tudi smučarji pričenajo. Snega še ni in s tem manjka glavna podlaga za pričetek smučarstva. Vendar pa smučarji ne držijo rok križem. Skoraj povsod se zbirajo k posebnim smučarskim gimnastiki, s katero si utrjujejo telo ter urijo ude, da bodo ob pričetku sezone čili in prožni. Poleg gimnastike pa goje smučarji, predvsem smučarski tekmovalci gozdnih tek na daljših progah. Da so smučarji tudi dobri tekači, dokazujejo dve prireditvi, ki sta se vršili v nedeljo v Ljubljani. Oba glavna smučarska kluba v Ljubljani »Ljubljana« in »Ilirija« sta priredila gozdni tek za smučarske tekmovalce. Obe prireditvi sta bili zelo dobro obiskani ter so tekmovalci poleg Ljubljancov še zimski sportniki iz Ljubljane, Kranja in Gorenjskega. Rezultati, ki so jih na težavnih progah dosegli, so zelo častni ter se ni treba smučarskim tekmovalcem prav nič skrivati pred našimi lahkoatletično-dolgoprogasti. Ta prireditve je zopet dokaz, kako lepo se izpopolnjujeta smučarski sport v zimskem in lahkoatletski v ostalih letnih časih. Smučarski tekmovalci, ki hoče pozimi dosegati dobre rezultate, mora biti popoln sportnik, ki pridno trenira tudi takrat, kadar ni snega.

Slovenski kolesarski sportniki proti zapostavljanju. V preteklem tednu se je vršil v Mariboru sestanek kolesarskih sportnikov iz cele Slovenije. Zastopanih je bilo 18 klubov. Razpravljalo se je o razmerah v slovenskem kolesarskem sportu ter se je ugotovilo, da je ta sportna panoga, ki ima pri nas vse predpogoje (veliko število kolesarjev, razmeroma ugodne ceste in znatno zanimanje) za najlepši razvoj, sedaj v razpadanju, to pa samo zaradi nasprotovanja vrhovne instance — Kolesarske zveze v Zagrebu, ki nikoli ni rada videla, če se je slovenski kolesarski sport lepo razvijal ter mu je vedno delala ovire. Posebno pa ga je začela Zveza zapostavljati zadnje čase, ko je brez vsakega vzroka najprej razpustila mariborsko in sedaj še ljubljansko podzvezo. Slovenski kolesarski sportniki so zahtevali, da se skliče izredni občni zbor zveze in sicer za Slovenijo, na katerem se bo to vprašanje razčistilo, v nasprotnem, slučaju pa bodo ustanovili svojo zvezo ter se bodo ločili od Zagreba.

René Bazin

2

Žito poganja.

Roman.

Po stoštiriinpetdeseti izdaji prevedel Viktor Čokan.

General, stoječ na gozdnem obronku, eleganten, ponosen, bogat, je spominjal na plemiške slike, ki jih slikarji, da označijo bogastvo in slavo, radi obdajajo z obilnim in brezskrbnim okrasjem. Bil je zelo visoke rasti, kljub svojim triinšestdesetim letom še zelo svež, kakor so pripovedovali, najlepši general v armadi: majhna glava, črne brke, siva bradica, lasje na ščetko pristriženi in skoro beli, močan nos, suh in nalahno po špansko ukrivljen, izbočene prsi, pravilne noge »brez maščobe in brez revmatizma«, je zatrjeval general. Ko je zjutraj sedel na konja, je nosil obleko, ki jo Parižani, ki so vajeni jutranjih sprehodov, poznajo: okrogel klobuk, modra kravata z velikimi metuljčki, žaket in dokolenke iz angleškega blaga in napol lovske škornje, edino, kar se je bleščalo na medli barvi obleke in pokrajine. Na rokav je nosil rokavice, iz vrbe zviti korobač, ki je bil na koncu okrašen in mu je tičal v desnem škornju. Čakal je, da se mu je sin približal, ne da bi se sam zganil; bil je zaskrbljen; s hrptom je bil obrnjen proti gradu in je trdovratno gledal z nezaupnim in prezirnim izrazom v jugovzhodno smer, v gotske oblake, ki so jih oblikovali brezlistni hrasti nad gozdom cesto.

— Si slišal? Je vprašal.

— Kaj?

— Kar pojo! Poslušaj, prihajajo!

Mihaela sta ovirala veter in brdovitost zemlje, da ni slišal. Sedaj pa je začel. V gozdu na levi so močni, ognjevit, zvočni glasovi peli Internacionalo.

Skoro vse besede so se zgubljale v gozdno samoto; nekatere so prihajale razločno na ušesa teh dveh, ki sta na gozdnem robu stala drug proti drugemu, z obrazoma obrnjena proti sumu, ki se je večal.

— Kanaliže! je rekel general. Da morejo peti te grozovitosti!

— Pijani so.

— Ena pregreha več.

— Iz sovraštva, ker imajo polno steklenico. Toda koliko jih je, ki niso videli drugega, kot le zunanost. Bil je lep...

— Slutiš? Umor oficirjev?

— Ne, bratstvo.

— Poslušaj!

Drvarji so se bližali. Veter je na svojih hladnih krilih prinašal njih vpitje, za trenutek, kakor slavo-speve. Razlivalo se je po prostoru z dolgim odmevom preko gozda. Nastopajoča noč je naredila prostor zopet miru. V hipu se je izvila skupina ljudi na levo na ozko pot, blizu kjer sta stala gospod Meksimé in njegov sin. Šli so brez reda; eden je nosil rog, večina je imela preko rame drog, čigar prožen konec je udarjal ob cestno listje. Prvi na čelu je bil Bavú, predsednik zadruga fontenejskih drvarjev, bledoličnejš s črno brado, teoretik, hladen prenapetež, ki ni pel in čigar oči so že morale opaziti buržuja. Poleg njega sta dva mlada človeka bočila svoje prsi proti vetru in smehlja je pela. Nato je prihajal Liré z velikim drogrom, nato kakih deset drugih. Zdelani obrazi, živahni ali mračni, vlažni od potu, prašni, mladi ljudje, zreli možje, vsi zaviti v somrak, pokriti s kapo ali klobukom iz mehke klobučevine, vsi so nosili lovsko torbo ali bisago v kateri je bila prazna literska steklenica in ostanek kruha, ki ga niso pojedli. Ko so prišli na križišče in ko so opazili nepremična buržuja pri vstopu na

fontenejsko cesto so se obotavljali. Pesem se je vstavila v odprtih ustih mladih, ki sta šla naprej. Toda Ravú, ki dosedaj ni pel, je zapel pesem z bakrenim in kakor jesenovo deblo grčavim glasom.

Tovariši so ga posnemali. Iskra veselja, nezdravega veselja, je vžgala oči ljudi, ker lahko brez kazni žalijo in nagajajo nasprotniku. Odšli so. Skoro vsi so privzdignili svoje klobuke, tudi Ravú. Večina je prekinila petje in rekla: »Dober večer, gospoda!« Oddaljili so se proti vasi. Druga številnejša skupina je prihajala.

— Iz mojih gozdov se vračajo in zasramujejo tega, ki jim daje kruh. Poznaš te veseljake?

— Vse, odgovori Mihael.

Možje so šli naprej, pojoč ali tiho, nekatere so dvignili svoje klobuke, drugi pa so ostali pokriti. Mladi mož je pravil njihova imena. Gilbert Kloké je obrnil glavo proti drugi strani gozda pa je kljub temu pozdravil. Ko je Mihael rekel Gandóu, ga je general prekinil.

— Gandóu? tega poznam tudi jaz. Pred petimi leti je bil moj konjenik. Boš videl, kako znam jaz to narediti. Gandóu?

Eden se je odtrgal iz skupine, velik, močan, rdeč, z nasmejanimi ter nemirnimi očmi, ki je imel kljub hladi do komelec zavihane rokave in telovnik pripet pri vratu, da je zadaj frfotal.

— Ti si Gandóu, konjenik prve čete, tretjega eskadrona v Vinsóu, no, te poznam?

— Med tem ko se je bližal, se je odkril.

— Da, moj general.

— Tako je prav, da ne ostaneš pokrit, kakor ti neotesanci, ki gredo pred menoj kakor mimo mejnika. Ti torej sedaj ljubiš stavke?

(Dalje sledi.)